

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Харківський національний економічний університет імені С. Кузнеця
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

До 220-ї річниці з дня заснування університету

***ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ЕКОНОМІКИ І ПРАВА ХХІ СТОЛІТТЯ
ОЧИМА МОЛОДІ***

**МАТЕРІАЛИ
VIII Міжвузівської студентської
наукової конференції**

16 травня 2024 року

Харків 2024

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Голова редколегії:

Світлана БЕРЕЖНА – доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної і міжнародної діяльності ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Члени редколегії:

Ірина ДЕНИСЕНКО – докт. філос. наук, професор, декан факультету соціальних і поведінкових наук ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Любов РАДЧЕНКО – канд. екон. наук, доцент, професор кафедри економічної теорії, фінансів і обліку ХНПУ імені Г.С. Сковороди;

Юрій ШИНКАРЬОВ – канд юрид. наук, доцент, завідувач кафедри правового регулювання економіки ХНЕУ імені С. Кузнеця;

Вікторія СОЛЯР – канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри економічної теорії, фінансів і обліку ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Ольга ГОЦ-ЯКОВЛЄВА – канд. юрид. наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені О. І. Процевського;

Валентина НЕСТЕРЕНКО - канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки і підприємництва ХНАДУ;

Ольга МЕЛЬНИКОВА – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії, фінансів і обліку ХНПУ імені Г.С.Сковороди;

Ольга СИНИЦЯ – викладач-спеціаліст циклової комісії економічних дисциплін та сфери обслуговування Відокремленого структурного підрозділу «Бердянський фаховий коледж Таврійського державного агротехнологічного університету імені Д. Моторного»;

Олександра ІСАДКОВА – член Спільки студентів і молоді факультету соціальних і поведінкових наук, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти 3-го року навчання спеціальності «Економіка» ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Рекомендовано редакційно-видавничою радою

*Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол № 5 від 15 травня 2024 р.)*

Тенденції та перспективи розвитку економіки і права XXI століття очима молоді: матеріали VIII Міжвузівської студентської наукової конференції (16 травня 2024 р., м. Харків) / за заг. ред. С. В. Бережної [Електронне видання]. Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2024. 432 с.

У збірці представлено матеріали VIII Міжвузівської студентської наукової конференції, присвяченої Дню науки в Україні. Дослідження учасників конференції розкривають актуальні проблеми економічної теорії й практики та їх правове забезпечення. Розглядаються питання розвитку сучасної національної економіки в умовах глобалізації, процеси управління фінансово-господарською діяльністю суб'єктів господарювання, аспекти правового регулювання суспільних відносин в умовах ринкової економіки, а також особливості функціонування економіки України в умовах військової агресії з боку Росії та перспективи її повоєнного відновлення.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст й оригінальність публікацій несуть автори та їх наукові керівники.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2024

Карпук К. ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВІЙНИ.....	172
Клочко Т. П. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ І ФУНКЦІОНУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	176
Коваленко В. Д. МЕТОДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ КОМПАНІЇ.....	178
Козуля С. Ю. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	181
Красиля Д. О. БІЗНЕС-МОДЕЛІ СУЧАСНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	183
Лісаченко Я. В. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ.....	185
Лисенко Н. Ю. МАРКЕТИНГОВА СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ СУЧАСНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ.....	187
Луценко А. О. СПІВДІЯ СУЧАСНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕНДЕНЦІЙ І МІНЛИВОСТІ ВАЛЮТНОГО КУРСУ В УКРАЇНІ	189
Mashkin E., Jovanovic M. ROMANIA'S TRANSITION FOR EVERYONE. FROM THE LOST DECADE TO THE SUCCESS THAT WAS POSSIBLE ...	192
Мельник Ю. В. ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ.....	199
Морозова П. І. ФІНАНСУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ ЗА РАХУНОК ІНОЗЕМНИХ ПАРТНЕРІВ	202
Нікітіна А. В. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ БІЗНЕС СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА З ВИКОРИСТАННЯМ МАРКЕТИНГОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ	206
Олійник М. М. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СПОЖИВЧОГО ВИБОРУ ...	208
Осьмірко Я. О. ОСОБЛИВОСТІ ВЕДЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	212
Прилуцька Т. Д. ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНИХ НАПРЯМІВ ІНВЕСТИВАННЯ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	217
Ромаш Д. В. ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ПІДТРИМКИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	221
Рощина К. Ю. ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ОСНОВНИМИ ЗАСОБАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	224

Морозова Поліна Ігорівна
Полтавський державний аграрний університет
факультет обліку та фінансів
3 курс, група ФБСС-31
Науковий керівник – к. е. н., доцент кафедри
фінансів, банківської справи та страхування Бражник Л. В.

ФІНАНСУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ В УМОВАХ ВІЙНИ ЗА РАХУНОК ІНОЗЕМНИХ ПАРТНЕРІВ

Аналітичні дані держстат свідчать, що розв'язане повномасштабне військове вторгнення призвело до зниження ВВП України на 29,1 % станом на 2022-й рік. Наразі частина підприємств перебуває в окупації. Ті, що залишилися на підконтрольних владі територіях, зазнали часткового руйнування або стикаються з перешкодами у роботі, такими як втрата логістичних ланцюгів та проблеми з енергопостачанням та водопостачанням. Для забезпечення самостійного зростання економіки, Україні необхідне масштабне відновлення промисловості. Українські компанії вже здійснюють спроби власного розвитку та модернізації, але обмеженість ресурсів змушує шукати підтримку у зовнішніх інвестиціях.

Відновлення пошкоджених виробничих потужностей підприємств вимагає значних інвестиційних вкладень. Згідно зі спільною оцінкою, опублікованою 23 березня 2023 року урядом України, Групою Світового банку, Європейською Комісією та ООН, на відновлення та відбудову Україна потребує 411 млрд. дол. США. Планується, що процес відновлення триватиме десять років і буде фінансуватися як державними, так і приватними коштами [1].

Вже довгий період часу власні кошти українських підприємств є обмеженими. З початку повномасштабного вторгнення Росії, Україна отримала фінансову підтримку від міжнародних партнерів на суму \$66 млрд. на жовтень 2023 року: \$31 млрд. у 2022-му, \$35 млрд. за 10 місяців 2023 року, згідно з даними Міністерства фінансів. На внутрішньому ринку Україна запозичила \$13 млрд. від продажу ОВДП. Однак на 2024 рік очікувались надходження у

розмірі \$42 млрд. фінансової допомоги від партнерів. Прогнози Національного банку на 2024 рік є більш скромними – \$38,6 млрд [2].

Раніше малий та середній бізнес зазвичай мав розраховувати на свої власні ресурси, підтримку від великих партнерів або міжнародних фінансових установ [3]. Проте у часи сьогодення держава сприяє банкам у видачі кредитів через програму «5-7-9», а також пропонує ставки до 14% річних у гривні. Протягом часу воєнного стану пільгові кредити на суму \$4,4 млрд були надані бізнесу. Варто наголосити на тому, що державна підтримка, така як компенсація частини відсоткової ставки та надання державних гарантій за кредитами, є важливим механізмом стимулювання інвестиційної активності у промисловості. Крім того, малий та середній бізнес може звертатися до міжнародних організацій для отримання грантової підтримки, навчання підприємців та розвитку експортного потенціалу [1, 2, 4].

У 2022-2023 роках основними іноземними інвесторами в корпоративному сегменті були компанії (бренди), які вже мали потужності в Україні на час повномасштабного вторгнення РФ. Серед них були такі компанії як Carlsberg, Cersanit, Kronospan, Laude, Nestle, Phillip Morris, Velux. Більшість з цих міжнародних корпорацій виділяли кошти на релокацію виробництва, відновлення пошкоджених об'єктів та реалізацію соціальних проєктів. Як правило, такі компанії користувалися, і продовжують користуватися, послугами UkraineInvest – Офісу з приваблення та підтримки інвестицій. До того ж ще декілька інших корпорацій також заявили про свої плани реінвестування коштів в Україну для підтримки своїх активів, серед них – ArcelorMittal, Bayer, CRH, Fixit, Kingspan, Onur Group, Unilever [2].

Щодо нових інвестицій, спостерігається великий інтерес до українських компаній на венчурному ринку. Сектори, такі як військові технології, психічне здоров'я, розмінування, медичні технології, агротехнології та інші, отримали значну підтримку для розвитку в Україні. Цих інвесторів зацікавлює високий потенціал зростання вартості стартапів та інноваційних компаній з перспективою виходу на міжнародні ринки. Зацікавленість міжнародного

бізнесу у оборонній промисловості в Україні набуває беззаперечного значення. Компанії, такі як BAE Systems (Велика Британія), Baykar (Туреччина) та Rheinmetall (Німеччина), вже почали будівництво заводів на території України, де планові інвестиції перевищують \$300 млн. Це лише початок розвитку в даному секторі. Також виявлено зацікавленість щодо вкладання коштів у будівельну галузь зі сторони компаній, таких як Rolls-Royce (Велика Британія), Chicago Atlantic (США) та Wasatch Group (США), де плановані інвестиції можуть досягти понад \$250 млн [2, 4].

Також варто зазначити, що не тільки іноземні партнери працюють та вкладають у розвиток нашої держави, вітчизняний бізнес вже це робить. У тому числі проекти відновлення чи розширення власних потужностей, будівництво логістичних центрів. Український бізнес також готовий фінансувати суміжний бізнес або шукати синергію з існуючими напрямками в Україні. «ОККО», «МХП» та «Нова Пошта» – це гідні приклади інвестиційного потенціалу в межах країни. Корпорація «ОККО» інвестує в будівництво заводу з виробництва біопалива та біодизелю, щоб мати власне джерело сировини під час вступу України в ЄС. «МХП» розпочала інвестувати у бізнеси, спрямовані на розширення кулінарної експертизи компанії, наприклад, компанія Foodz, яка управляє мережею «дарк-кітчен» і віртуальних ресторанів, ще до війни і продовжує це нині. Навіть попри втрати терміналів у Харківській області та Миколаєві, «Нова Пошта» активно розширює мережу логістичних центрів в Україні та підтримує розвиток індустріальних парків [2].

Отже, навіть у період війни Україна продовжує привертати увагу та залучати значні інвестиції з усього світу. Суми цих інвестицій від наших партнерів коливаються від десятків тисяч і до сотень мільйонів доларів. Особливо важливим є те, щоб більшість компаній-інвесторів мали досвід роботи в Україні до початку війни аби продовжувати інвестувати в розвиток або розширення вже запущеного виробництва. У теперішній ситуації, на жаль, інвестиційний клімат України далекий від ідеального. Проте наша мета –

зробити Україну привабливішою для інвесторів, щоб її обрали не лише як спосіб уникнення збитків, але й як оптимальне місце для отримання прибутку.

Список використаних джерел:

1. Собкевич О. Підтримка інвестицій у промисловість України в умовах війни та повоєнного відновлення. НІСД. 2023. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/pidtrymka-investytsiy-u-promyslovist-ukrayiny-v-umovakh-viyny-ta> (дата звернення: 06.05.2024).

2. Щербина А. Інвестують попри війну. Хто та скільки вкладає в Україну серед міжнародного та українського бізнесу? Огляд від інвестаналітика Артема Щербини. 2023. Forbes. URL: <https://forbes.ua/money/investuyut-popri-viynu-khto-ta-skilki-vkladae-v-ukrainu-sered-mizhnarodnogo-ta-ukrainskogo-biznesu-oglyad-vid-investanalitika-artema-shcherbini-08122023-17779> (дата звернення: 06.05.2024).

3. Бражник Л.В., Аранчій Д.С., Чоп В.С. Фінансові ресурси підприємства: управління та їх вплив на фінансовий стан. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. №5 (05). С. 115-120. URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/156>. (дата звернення: 06.05.2024).

4. Шевчук А. Як світові промислові гіганти розвивають виробництво в Україні під час війни. GMK center. 2023. URL: <https://gmk.center/ua/posts/yak-svitovi-promislovi-giganti-rozvivajut-virobnictvo-v-ukraini-pid-chas-vijni/> (дата звернення: 06.05.2024).

Наукове електронне видання

***ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ І
ПРАВА ХХІ СТОЛІТТЯ ОЧИМА МОЛОДІ***

МАТЕРІАЛИ

VIII Міжвузівської студентської наукової конференції

(16 травня 2024 року, м. Харків)

*Відповідальний за випуск:
канд. пед. наук, доцент **О. В. Мельникова***

Тези друкуються в авторській редакції

*Відповідальність за зміст і дотримання вимог академічної доброчесності
несуть автори та їх наукові керівники*

Ум. друк. арк. 19.52

Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Україна, 61002, м. Харків, вул. Алчевських, 29.

Україна, 61002, Харків,
вул. Алчевських, 29
www.hnpu.edu.ua

